

Záležitosti dědictví

(dědický list, Evropské dědické osvědčení, odmítnutí dědictví, obecná právní úprava)

Všeobecné informace

Podle německého práva přechází pozůstalost po zemřelé osobě („zůstavitel“) bezprostředně na dědice (tzv. „univerzální sukcese“).

K doložení toho, kdo se stal dědicem, slouží „dědický list“ nebo „Evropské dědické osvědčení“ (EDO). Tyto doklady vystaví na žádost jednoho nebo více dědiců příslušný dědický soud v Německu, případně dědický soud v posledním místě obvyklého pobytu zůstavitele (v zahraničí odpovídající zahraniční soud). Žádostí o vystavení dědického listu nebo EDO dává dědic najevo, že dědictví přijímá.

V některých případech, například je-li dědictví zatíženo dluhy, je však radno dědictví po zůstaviteli odmítnout. V takovém případě musí dědic během určité lhůty prohlásit u dědického soudu, že dědictví nepřijímá. Kdo dědictví během lhůty neodmítne, stává se dědicem. Přečtěte si prosím níže uvedené informace týkající se žádosti o dědický list a prohlášení o odmítnutí.

Žádost o dědický list

Pod názvem „Dědictví/Erbschaft - Dotazník/Fragebogen“ vám nabízíme ke stažení dotazník, který slouží k přípravě žádosti o vystavení dědického listu. Vytiskněte si jej prosím a celý vyplňte – nenechte se odradit rozsahem dokumentu; obsahuje pouze otázky o rodinných poměrech, které můžete zpravidla bez problémů zodpovědět. Následně zašlete prosím podepsaný dotazník na německé velvyslanectví v Praze a přiložte k němu kopie všech důležitých rodných, oddacích a úmrtních listů, dokladů o adopci, závětí a dalších důležitých podkladů, které prokazují váš příbuzenský vztah k zůstaviteli a/nebo vaše dědické právo.

Existuje-li závěť, potřebujeme rovněž informace o jejím otevření, pokud již proběhlo.

Na základě vašeho dotazníku připraví velvyslanectví žádost o vystavení dědického listu a spojí se s vámi za účelem sjednání termínu pro vyřízení listin k dědickému řízení.

Za vyřízení se účtuje **poplatek**, který se platí na místě. Povinnost k úhradě poplatku vzniká již přijetím formuláře na velvyslanectví. Proto se samotný poplatek hradí i v případě, že je žádost o dědický list později stažena. Příslušné poučení je připojeno k dotazníku a je zapotřebí jej vlastnoručně zvlášť podepsat.

Žádost zde vyřízenou musíte pak zaslat s originály nebo ověřenými kopiemi potřebných matričních listin (a pokud jsou tyto vyhotoveny v jiném jazyce, pak s ověřeným překladem do německého jazyka) příslušnému dědickému soudu v Německu. Tam je třeba za vystavení dědického listu zaplatit další poplatek.

Žádost o vydání evropského dědického osvědčení (EDO)

V případě dědictví, které nastalo po 16.08.2015, existuje možnost požádat o EDO. Žádost o EDO je potřeba zvážit vždy, když je třeba doložit doklad o dědictví v několika členských státech EU – např. ve Spolkové republice Německo a v České republice.

EDO je v mnoha ohledech rovnocenné německému dědickému listu, ale platí pro něj samostatná procesní pravidla (viz § 33 a násl. německého zákona o mezinárodních řízeních v oblasti dědického práva, „IntErbRVG“).

Předpokladem pro vydání EDO je, že toto osvědčení má být použito jako důkaz v jiném členském státě. Stejně jako u dědického listu je zapotřebí **žádost, předložení určitých listin** a zpravidla **čestné prohlášení**. Příslušné pro vystavení EDO jsou podle článku 4 nařízení EU o dědickém právu (č. 650/2012) zpravidla soudy země, ve které měl zůstavitel v době úmrtí obvyklý pobyt.

Za vyřízení se účtuje poplatek, který se platí na místě. Poplatky jsou podobné jako při žádosti o dědický list.

V případě **obvyklého pobytu zůstavitele ve Spolkové republice Německo nebo při volbě německého práva** (písemné určení zůstavitele, že má být uplatněno německé právo) může být žádost o vystavení EDO vyřízena na základě čestného prohlášení na německém velvyslanectví v Praze. Pozor:

Dědický list – EDO

Předností běžného (německého) dědického listu je, že je upraven přímo pro účely použití v německém právním prostředí. EDO je oproti tomu obsahově rozsáhlejší a má mít **platnost ve všech členských státech Evropské unie** – tedy také ve Spolkové republice Německo i v České republice: Může odrážet pouze okolnosti případu, které jsou platné pro celé dědictví (k tomuto viz odst. Právo uplatňované na dědictví).

Účinky dědického listu a EDO jsou stejné, přičemž ochrana dobré víry dědického listu je časově rozsáhlejší. Dědický list je platný časově neomezeně, zatímco **EDO** platí v zásadě pouze **6 měsíců**. O prodloužení doby platnosti nebo o nový ověřený opis je možné po zaplacení poplatku zažádat u příslušného soudu.

V případě, kdy je uplatňováno výhradně německé právo, zpravidla neznamená žádný rozdíl, je-li předložen dědický list, nebo EDO. **V případě dědictví v zahraničí** je však výhodou, že EDO lze k doložení dědictví použít i v jiné zemi. To znamená, že může být výhodné o EDO zažádat v případě, že se **dědictví zůstavitele** nachází například **v Německu i v České republice** a doklad o dědictví je potřeba předložit v obou státech. Doložení dědictví je zpravidla zapotřebí, jestliže se má nakládat s bankovním účtem zůstavitele nebo týká-li se dědictví pozemku zůstavitele. Jsou-li splněny předpoklady pro vystavení EDO příslušným zahraničním soudem, může německý dědický soud vystavení dědického listu platného pouze pro oblast německého práva odmítnout.

Zemřel-li zůstavitel do 16.08.2015 včetně, je možné zažádat pouze o dědický list. Při úmrtí od 17.08.2015 je zapotřebí zažádat o EDO v případě, že se pozůstalost nachází v Německu a také České republice, případně v některém jiném státě. Je-li pozůstalost pouze v Německu, je možné zažádat o dědický list, nebo EDO.

Odmítnutí dědictví

Podle **německého práva** může dědic dědictví během 6 týdnů – má-li bydliště mimo Německo, během 6 měsíců – po vyrozumění o dědickém případě odmítnout, a to prostřednictvím prohlášení u německého dědického soudu. Prohlášení je třeba odevzdat přinejmenším ve veřejně ověřené podobě (ověření podpisu). V případě rodičů jednajících jako zákonní zástupci svých nezletilých dětí musejí odmítnutí dědictví za dítě prohlásit oba rodiče, případně musejí předložit důkaz o tom, že je péče o dítě svěřena pouze jednomu z nich. Prohlášení o odmítnutí dědictví může být učiněno před úředníkem konzulárního oddělení velvyslanectví. Podívejte se prosím na naše webové stránky pod názvem „Dědictví - informace pro odmítnutí“.

Právo uplatňované na dědictví – novinky

To, jestli se na dědictví v zahraničí uplatní české, nebo německé dědické právo, se řídí nejdříve podle doby úmrtí zůstavitele. Zemřel-li zůstavitel 17. srpna 2015 nebo později, uplatňuje se evropské nařízení o dědickém právu (nařízení EU č. 650/2012, dále jen „**nařízení**“), podle kterého se použije dědické právo toho státu, kde měl zůstavitel v době úmrtí svůj **poslední obvyklý pobyt** (článek 21 nařízení). To je v případě Němce, který měl obvyklý pobyt v České republice, české dědické právo. Případy úmrtí před tímto datem však i nadále podléhají podle německého práva (čl. 25 úvodního zákona k německému občanskému zákoníku, „EGBGB“) právu toho státu, k němuž zůstavitel příslušel v době úmrtí. Byl-li zůstavitel Němec, platí tedy německé právo.

Zahraníční právní úprava týkající se zákonného dědického nástupnictví a vyřazení dědictví se může značně lišit od německé úpravy dědického práva. Například v českém právu o vlastnictví v manželství existují odchylky, které mohou

mít vliv na dědictví. Odborné poradenství o českém dědickém právu musíte získat u specializovaného advokáta.

Volba rozhodného práva

Má-li někdo obvyklý pobyt v zahraničí, ale přesto chce, aby bylo v případě jeho úmrtí uplatněno právo země, jejíž státní příslušnost má – například Němec žijící v České republice chce, aby bylo v jeho dědickém případě uplatněno německé, a nikoli české dědické právo – musí v budoucnu učinit odpovídající **volbu rozhodného práva**.

Tato volba práva se musí uskutečnit výslovným prohlášením ve formě pořízení pro případ smrti – většinou je to závěť –, nebo musí přinejmenším z ustanovení takového pořízení pro případ smrti vyplývat (článek 22 nařízení). Z důvodů právní jistoty se doporučuje výslovná volba.

Toto nové nařízení EU se uplatní, **zemřel-li zůstavitel** 17. srpna 2015 nebo později (článek 83 odst. 1 nařízení). Volba práva učiněná **před** 17. srpnem 2015, která byla učiněna – například – podle práva státu, jehož státní příslušnost zůstavitel má (článek 83 odst. 2, 3 nařízení), zůstává však účinná i po 17. srpnu 2015.

Kde je obvyklý pobyt?

Obvyklý pobyt má člověk tam, kde se zdržuje za okolností, které svědčí o tom, že na tomto místě nebo v této oblasti nepobývá jenom přechodně. To se posuzuje na základě skutečných poměrů; zjišťuje se při tom, kde lze najít jeho hlavní sociální kontakty, zvláště pokud jde o rodinu nebo povolání. Za nejen přechodný se vždy a od počátku považuje plánovaný souvislý pobyt delší než šest měsíců; na jeho krátkodobá přerušování se přitom nehledí.

Obvyklý pobyt osoby se proto může změnit již přestěhováním se na jiné místo. To platí pro osoby, které se dlouhodobě odstěhují do ciziny, ale také pro ty, které odejdou do ciziny jen dočasně, v každém případě tehdy, jestliže pobyt trvá déle než šest měsíců a hlavní místo života je na tomto místě.

Zjišťování obvyklého pobytu může být obtížné. Tak je tomu například, když někdo dlouhodobě nepobývá na jednom místě, ale žije střídavě vždy po určitou dobu v České republice a v Německu a má na obou místech úzké sociální vazby.

Úvahy o vlastní pozůstalosti

I když se mnozí lidé z pochopitelných důvodů zdráhají zabývat se v myšlenkách vlastní smrtí, je smysluplné vyjasnit si zavčasu plánům ohledně vlastní pozůstalosti.

Zamyslete se například nad tím, kde máte svůj obvyklý pobyt. Zvažte, jaké rozdělení pozůstalosti by odpovídalo Vaším přáním a zda musíte učinit odpovídající pořízení pro případ smrti, aby tato přání byla naplněna (zpravidla to znamená sepsat závěť). Zamyslete se, je-li ve Vašem případě nutné učinit výše popsanou volbu práva.

Jestliže jste již sepsali závěť, zkontrolujte ji. Doplňte ji případně o klauzuli týkající se volby práva. Dbejte však přitom na to, aby byl Váš dodatek formálně v souladu s právem, podle něhož byla závěť pořízena.

Nejste-li si jistí, nechte si poradit!

To nejdůležitější nakonec: otázky týkající se dědictví mohou být velmi komplikované. Nejste-li si jistí, zda je pro vás výhodnější dědický list nebo EDO, zda máte obvyklý pobyt v České republice, nebo v Německu, či pokud máte další otázky týkající se úpravy vaší pozůstalosti, nechte si bezpodmínečně poradit od specializovaných advokátů nebo notářů! Mějte prosím pochopení pro to, že německé zastupitelské úřady nesmějí poskytovat právní poradenství v konkrétních případech.

Veškeré údaje v tomto poučení jsou založeny na poznatcích a zkušenostech velvyslanectví v době sestavení tohoto informačního letáku. Velvyslanectví však neručí za jeho úplnost a správnost.